

**Ośrodek Pomocy Społecznej
w Kamieniu Pomorskim**

URZĄD MIEJSKI
w Kamieniu Pomorskim
st. pr. d/s obrotu: Rady Miejskiej

Wpł. 10.03.2025 r.
data

Znak podpis

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA
RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ ZA 2024 ROK
ORAZ PRZEDSTAWIENIE POTRZEB ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ
ZADANIA NA 2025 ROK**

Sporządziła:

Beata Wejda
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Kamieniu Pomorskim

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej
mgr Beata Wejda

I. Wstęp

Rodzina to podstawowa komórka społeczeństwa i naturalne środowisko wychowawcze dziecka, która oddziałuje na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka oraz źródłem zaspokajania jego potrzeb w sferze psychicznej i materialno-bytowej. Rodzina funkcjonalna, konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania, stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Uzależnienia, przemoc w rodzinie, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz zła sytuacja materialna to główne problemy dezorganizujące życie rodzin.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim realizuje zadania z zakresu polityki społecznej na rzecz osób i rodzin, które nie są w stanie pokonać trudnej sytuacji w jakiej się znalazły wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Za główny cel instytucja stawia sobie zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Jednocześnie Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim opiera się na naczelnej zasadzie pomocy społecznej, czyli na zasadzie subsydialności (pomocniczości). Zgodnie z tą zasadą państwo może jedynie wspierać, a nie wyręczać obywateli w zaspokajaniu ich potrzeb życiowych.

Od 01.01.2012 r. obowiązuje ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jej celem jest wprowadzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną je wychowującą jako odrębnego elementu w ramach polityki rodzinnej. Efektem podejmowanych działań w ramach systemu ma być zapewnienie rodzinie takiej pomocy, która wyeliminuje zagrożenie odebrania dziecka z rodziny. W obecnym stanie prawnym zadaniem własnym samorządu gminnego jest:

- zatrudnienie asystentów rodzinnych,
- tworzenie systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- prowadzenie placówek wsparcia dziennego (w tym specjalistycznych),
- szkolenie pracowników służb społecznych w celu zdobycia umiejętności wczesnego diagnozowania sytuacji dziecka,
- udział w finansowaniu pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej po 01.01.2012 r.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą spoczywa na wszystkich jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten realizowany powinien być we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami

pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Od 1 stycznia 2017 roku zgodnie z zadaniami określonymi w ustawie z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” praca asystenta rodziny skoncentrowana jest również na zadaniach wynikających w wymienionej ustawie, a mianowicie na koordynacji wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, zwłaszcza w odniesieniu do kobiet posiadających zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w dniu 1.12.2023 r. Rada Miejska w Kamieniu Pomorskim przyjęła Uchwałę Nr LII/565/23 w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Kamień Pomorski na lata 2024-2026.

II. Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Kamień Pomorski

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Kamień Pomorski na lata 2024-2026 jest rozwój zintegrowanego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych celów operacyjnych oraz zadań.

Podnoszenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny oraz promowanie jej prawidłowego modelu

Pierwszym krokiem w kierunku skutecznego udzielenia przez Gminę Kamień Pomorski wsparcia rodzinom w kryzysie oraz przeżywającym trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej jest diagnoza występujących u nich problemów. Informacje o rodzinach przeżywających kryzys, czy też mających trudności w prawidłowym sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pozyskują przede wszystkim pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim. Głównym źródłem informacji są przeprowadzane przez nich rodzinne wywiady środowiskowe, kontakty z rodzinami, w których prowadzona jest wyłącznie praca socjalna oraz kontakty z pracownikami innych instytucji, w tym jednostek oświatowych, ochrony zdrowia, sądu i policji. Drugą grupą pracowników OPS w Kamieniu Pomorskim, którzy gromadzą informacje na temat sytuacji w ww. rodzinach są asystenci rodziny.

W 2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim udzielił wsparcia 318 osobom i rodzinom (w tym 294 rodzinom, w tym 94 na wsi), w skład których wchodziły 533 osoby (poza świadczeniami rodzinnymi). Wśród rodzin objętych wsparciem 20 rodzin posiadało dzieci. Przeważały rodziny z jednym dzieckiem (10 rodzin) oraz rodziny z dwójką dzieci (6 rodzin).

Wśród rodzin objętych w ubiegłym roku pomocą społeczną 14 to rodziny niepełne, w większości z jednym dzieckiem (9 rodzin). Dane te utrzymują się na poziomie zbliżonym do poprzednich lat.

W 2024 r. nie zmieniły się również powody, z jakich kamieńskie rodziny zostały objęte społecznym wsparciem. Od lat niezmiennie najczęstszymi powodami przyznania pomocy społecznej są bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W 2024 r. z problemami opiekuńczo-wychowawczymi lub trudnościami w prowadzeniu gospodarstwa domowego borykało się 30 rodzin, którym udzielono wsparcia finansowego oraz w formie pracy socjalnej.

Rodziny z dziećmi przeżywające trudności w prawidłowym sprawowaniu opieki nad dziećmi niezmiennie od 2012 r., tj. od wejścia w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, mają możliwość korzystania ze wsparcia, które zgodnie z ww. ustawą ma obowiązek zapewnić im gmina.

Szczególną formą wsparcia rodzin w kryzysie jest asysta rodzinna. W Ośrodku Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim w roku sprawozdawczym zatrudnionych było 2 asystentów rodziny. Objęli oni swoim wsparciem 20 rodzin o łącznej liczbie 30 dzieci. Należy podkreślić, że zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę z nie więcej niż 15 rodzinami. Asystenci rozpoczęli pracę z 9 nowymi rodzinami, a zakończyli z 6 rodzinami, między innymi ze względu na zmianę miejsca zamieszkania lub zakończenia zobowiązania współpracy przez sąd.

Na dzień 31.12.2024 r. zobowiązanych przez sąd do współpracy z asystentem było 7 rodzin.

W 2024 r. asystenci rodziny prowadzili pracę z 8 rodzinami, z których dzieci przebywały w pieczy zastępczej.

Asystenci rodziny niezmiennie dokumentowali swoją pracę z rodziną oraz z monitoringu, a także, nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, sporządzali okresową ocenę sytuacji rodziny, co jest ich obowiązkiem wynikającym z art. 15, ust.1 pkt 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rodziny objęte wsparciem asystentów to w większości rodziny korzystające z pomocy społecznej objęte uprzednio pomocą materialną i pracą socjalną, która jednakże nie była wystarczająca. Asystent rodziny oferuje przede wszystkim wsparcie w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych i motywuje do pozytywnej zmiany dotychczasowego stylu życia rodziny.

W 2024 roku żadna rodzina nie była objęta wsparciem asystenta z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Monitorowanie sytuacji rodzin po zakończeniu pracy z nimi, jest jednym z zadań asystentów, które wynika z art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ilość i sposób kontaktów z rodziną w okresie monitoringu nie są określone w ww. ustawie. Asystenci zatrudnieni w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim starają się monitorować sytuację rodzin minimum 1 raz w miesiącu, chyba że rodzina sama inicjuje częstsze kontakty, bądź do ośrodka docierają ze środowiska niepokojące informacje na temat funkcjonowania rodziny. Działania asystentów w czasie trwania monitoringu sytuacji rodziny polegały również na kontaktach z jednostkami oświatowymi, ochrony zdrowia, a także kuratorami sądowymi i pracownikami socjalnymi celem bieżącego śledzenia sytuacji dzieci. Monitoring rodzin trwa od 3 do 6 miesięcy.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim funkcjonuje Zespół ds. asysty. W skład zespołu wchodzi pracownicy socjalni, asystenci rodzin, kierownik OPS oraz inni pracownicy i osoby posiadające wiedzę na temat danej rodziny, np. kuratorzy sądowi, pedagodzy szkolni. co najmniej raz w miesiącu, a w 2024 roku odbyło się 10 posiedzeń Zespołu.

Działania z zakresu wspierania rodziny podobnie jak w poprzednich latach promowali przede wszystkim asystenci rodziny oraz pracownicy socjalni w trakcie pracy z rodzinami oraz podczas służbowych kontaktów z przedstawicielami instytucji pracujących na rzecz dzieci i rodzin współpracujących z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim w ww. zakresie. Realizowane działania polegały przede wszystkim na udzielaniu informacji o idei asysty rodzinnej i rodzin wspierających oraz dystrybucji ulotek dotyczących ww. tematyki.

W 2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej nadal zabiegał o utworzenie grup samopomocowych i grup wsparcia dla rodziców mających trudności w prawidłowym sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W roku sprawozdawczym nie nawiązano współpracy z żadną rodziną wspierającą.

Jednym z zadań gminy wynikającym z art. 176 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest tworzenie asystentom rodziny możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Art. 16 ust. 2 ww. ustawy określa natomiast prawo asystentów do korzystania z poradnictwa w celu przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu oraz zachowania i wzmocnienia kompetencji zawodowych tej grupy zawodowej.

Asystenci rodziny podobnie, jak w poprzednich latach, uczestniczyli w konferencjach, warsztatach i szkoleniach organizowanych zarówno w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim oraz w innych jednostkach. Były to:

- Pedagogiczne aspekty pracy asystenta rodziny;
- Procedura odebrania dzieci art. 12A;

- Procedura Niebieskiej Karty dla członków zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno – pomocowych;
- Postępowanie w sytuacji zagrożenia – teoretyczne i praktyczne aspekty obrony przed uzbrojonym napastnikiem i agresją słowną;
- Przeciwdziałanie przemocy domowej;
- Przeciwdziałanie przemocy domowej wobec dzieci i standardy ochrony dziecka – ochrona dzieci przed przemocą domową;
- Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy domowej;
- Praca z dzieckiem i młodzieżą w żałobie w tym żałobie suicydalnej;
- Wsparcie rodziców osób z niepełnosprawnościami, zdrowie psychiczne, życiowa równowaga - webinar;
- „Co kryje się za zachowaniem mojego dziecka” – webinar;
- „(Nie) trudne ojcostwo – Fundacja dajemy dzieciom siłę – webinar;
- Autoagresja w spektrum autyzmu – webinar;
- „Komunikować się pokojowo czyli skuteczne sposoby komunikacji” – webinar;
- Motywacja wewnętrzna i zewnętrzna u dzieci i młodzieży. Akademia treningu umiejętności społecznych – webinar;
- Konferencja Urząd Marszałkowski „Małe dziecko w środowisku rodzinnym”.

Asystent rodziny posiada kwalifikacje zawodowe w ramach studiów podyplomowych w zakresie terapeuty rodzinnego/poradnictwa rodzinnego i psychologiczno- pedagogicznego.

Wspieranie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim obejmuje swym zasięgiem teren miasta i gminy zamieszkały przez 12 759 mieszkańców, z czego 7 667 stanowią osoby zamieszkałe w mieście, a 5 092 na wsi (dane z Urzędu Miejskiego według stanu na dzień 31.12.2024 r).

W 2024 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim udzielił wsparcia 318 osobom i rodzinom (w tym 294 rodzinom, w tym 94 na wsi), w skład których wchodziły 533 osoby (poza świadczeniami rodzinnymi). Pomoc ta miała charakter wsparcia pieniężnego oraz pomocy rzeczowej - zasiłków w formie leków, żywności, posiłków, schronienia itp.

Jednym z najczęstszych powodów przyznawania pomocy jest bezrobocie. Na dzień 31.12.2024 roku liczba osób bezrobotnych w gminie Kamień Pomorski wynosiła 1 724 osoby, w tym 919 kobiet i 805 mężczyzn. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Kamieniu Pomorskim upowszechniał wśród rodzin dotkniętych bezrobociem oferty pracy,

informacje o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach i zatrudnieniu socjalnym.

Inną formą pomocy materialnej, skierowaną do rodzin z dziećmi są świadczenia w postaci opłacenia posiłków zgodnie z Uchwałą Uchwałą nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024 – 2028. Posiłki realizowane były głównie na terenie gminy Kamień Pomorski w szkołach i przedszkolach, zarówno publicznych, jak i niepublicznych. Tą formą pomocy objęto:

- 27 dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej;
- 49 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej.

Rodzinom, których sytuacja materialna ogranicza możliwość zakupu dziecom niezbędnego wyposażenia do szkoły, na zajęcia sportowe, czy opłacenia zajęć pozalekcyjnych, zgodnie z art. 90d i 90b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty gmina zapewnia pomoc w postaci stypendium szkolnego oraz zasiłku szkolnego. Obsługą i wypłatą świadczeń zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim.

Od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 grudnia 2024 r. wypłacono stypendia w łącznej kwocie: 21 957,00 zł (w tym: dotacja 17 565,60 zł, wkład własny gminy 4 391,40 zł). Stypendium wypłacono dla osób uprawnionych w roku szkolnym: - 2023/2024 (od stycznia do czerwca 2024 r.) – dla 26 uczniów a w roku szkolnym 2024/2025 (od września do grudnia 2024 r.) – dla 15 uczniów.

Kolejnymi świadczeniami skierowanym do rodzin z dziećmi są świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Wg stanu na ostatni dzień 2024 r. liczba rodzin uprawnionych, którym wypłacono świadczenia z funduszu alimentacyjnego wyniosła 63.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim obejmuje pomocą finansową rodziny pobierające zasiłki rodzinne wraz z dodatkami. Liczbę rodzin i ilość dzieci w rodzinach przedstawia tabela poniżej.

2024	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny, w tym na:	144	148	146	145	151	147	146	143	138	135	91	105
1 dziecko	42	42	42	37	40	37	37	36	36	34	28	33
2 dzieci	45	48	49	52	53	51	51	51	48	46	26	27
3 dzieci	41	42	40	40	42	43	42	41	42	42	28	34
4 i więcej dzieci	16	16	15	16	16	16	16	15	12	13	9	11

W poczet świadczeń rodzinnych zalicza się również jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka. W minionym roku wypłacono łącznie 30 takie świadczenia.

Od 2016 roku rodziny mogą ubiegać się o świadczenie wychowawcze przyznawane w oparciu o ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz świadczenie rodzicielskie, przyznawane zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Od kwietnia 2016 r. wprowadzono świadczenie wychowawcze (tzw. 800+) mające na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka do ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

Świadczenie wychowawcze przysługuje w wysokości 800,00 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie. Świadczenie to jest świadczeniem podzielnym.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizował świadczenie do 31.05.2022 roku. Od 1.06.2022 roku wypłatą świadczeń zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Obecnie Ośrodek prowadzi wszczęte postępowania w sprawach przekazanych przez Wojewodę, między innymi koordynację świadczeń, oraz w sprawach nienależnie pobranych świadczeń.

Na realizację świadczenia w 2024 roku wydatkowano kwotę 27 993,00 zł. Do grudnia 2024 r. wypłacono 57 świadczeń na ogólną kwotę 25 993,00 zł.

Świadczenie rodzicielskie wynosi 1000 zł miesięcznie nie jest uzależnione od kryterium dochodowego.

Prawo do świadczenia rodzicielskiego ustala się, począwszy od miesiąca urodzenia lub przysposobienia dziecka, a w przypadku opiekuna faktycznego dziecka i rodziny zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, osób, od miesiąca objęcia dziecka opieką, jeżeli wniosek o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego został złożony w terminie 3 miesięcy, licząc od dnia urodzenia lub przysposobienia dziecka, a w przypadku osób opiekuna faktycznego dziecka i rodziny zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, od dnia objęcia dziecka opieką.

W okresie od 1.01.2024 r. do 31.12.2024 r. wypłacono 180 świadczeń rodzicielskich na łączną kwotę 168 258,00 zł.

Rada Miejska w dniu 26.03.2021 r. podjęła Uchwałę Nr XXIV/279/21 w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Kamień Pomorski, w której określiła zasady wynajmowania lokali socjalnych oraz mieszkalnych.

Na dzień 31.12.2024 roku było 56 lokali socjalnych, 288 lokali mieszkalnych oraz 2 pomieszczenia tymczasowe.

Wydatki na realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Kamień Pomorski na lata 2024-2026 przedstawia poniższa tabela.

Wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim w ramach realizacji programu w 2024 r.

Lp.	Opis zadania	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
1	Świadczenia z pomocy społecznej – zadania własne gminy (zasiłki stałe, okresowe, celowe i specjalne celowe) (wysokość udzielonych świadczeń wg MPiPS-03)	733	376 694,48
2	Żywność w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028”- posiłki dla dzieci (wysokość udzielonych świadczeń wg Sprawozdania z realizacji programu Posiłek w szkole i w domu”)	5 600	74 259
3	Pomoc materialna dla uczniów - Stypendia szkolne i zasiłki szkolne	207	21 957,00
4	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	1 111	468 525,99
5	Świadczenia rodzinne wraz z dodatkami	6 180	667 182,55
6	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	30	30 000,00
7	Świadczenie rodzicielskie	180	168 258,00
8	Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu	3	12 000,00
9	Dodatki mieszkaniowe	942	214 851,88
Razem		14 986	2 033 728,90

Jak wynika z powyższego zestawienia rodziny z dziećmi mogą liczyć na znaczące wsparcie finansowe ze strony gminy, dzięki czemu mają możliwość zaspokojenia najważniejszych potrzeb dzieci, w tym bytowych, edukacyjnych oraz związanych z rozwojem zainteresowań i wypoczynkiem.

Gmina Kamień Pomorski wychodząc naprzeciw potrzebom rodzin przeżywających kryzys i borykających się z trudnościami w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej udzielała pomocy również poprzez zapewnienie nieodpłatnego wsparcia specjalistów.

Od października 2022 roku rozpoczął działalność Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Jest on bardzo istotnym elementem lokalnego systemu profilaktyki i pomocy osobom uzależnionym i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym, syndromem współuzależnienia i przemocą domową. Punkt zapewnia bezpłatną pomoc terapeutów, radcy prawnego, psychologa oraz mediatora.

Do zadań Punktu Konsultacyjnego należy:

- motywowanie osób uzależnionych i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych;
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia;
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym;

- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej;
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny;
- prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie;
- udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad w sprawach uzależnień i przemocy;
- współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
- udzielanie porad prawnych;
- prowadzenie działalności mediacyjnej.

Osoby korzystające z pomocy specjalistów kierowane są na konsultacje przede wszystkim przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny. Warto również zaznaczyć, że rodziny, które są obejmowane asystą, podczas pierwszego spotkania z pracownikiem socjalnym oraz asystentem prowadzącym z nimi pracę, są informowane o wszystkich możliwych formach wsparcia oferowanych przez Gminę Kamień Pomorski jak i innych instytucji realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny.

Warunki na rzecz uzyskania przez dzieci i młodzież jak najlepszego wykształcenia i rozwoju pozostały na podobnym, wysokim poziomie, jak w poprzednich latach. Nadal podnoszona jest jakość kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt i programy nauczania. W 2024 r. na terenie Gminy Kamień Pomorski funkcjonowały niżej wymienione placówki oświatowe.

Rodzaj placówki	Ilość dzieci (stan na 30.09.2024 r)
Szkoła Podstawowa Nr 1 w Kamieniu Pomorskim	282
Szkoła Podstawowa Nr 2 w Kamieniu Pomorskim	492
Szkoła Podstawowa w Jarszewie	87
Szkoła Podstawowa we Wrzosowie	86
Przedszkole Nr 1	94
Przedszkole Nr 2	140
Niepubliczne Przedszkole Integracyjne przy PSONI	136
Przedszkole Niepubliczne „W dechę”	28
Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia	52

Podobnie, jak w poprzednich latach w szkołach funkcjonują świetlice szkolne, w których dzieci mają możliwość skorzystania z pomocy pedagogów, w odrabianiu lekcji oraz w nauce, udziału w zajęciach edukacyjnych, terapeutycznych. Na terenie Gminy Kamień Pomorski w szkołach są 4 świetlice szkolne, w których do dyspozycji jest:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 w Kamieniu Pomorskim – 50 miejsc,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 w Kamieniu Pomorskim – 75 miejsc,
- Szkoła Podstawowa w Jarszewie – 52 miejsca,
- Szkoła Podstawowa we Wrzosowie – 25 miejsc.

Uczniowie klas I-VIII zostali wyposażeni w podręczniki i pomoce szkolne.

W roku ubiegłym, podobnie jak w latach poprzednich na terenie gminy Kamień Pomorski funkcjonowały placówki wsparcia dziennego prowadzone przez organizację pozarządową, która w oparciu o ustawę z dnia 24 kwietnia 2005 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie organizowała czas wolny dzieciom i młodzieży. Na zlecenie gminy zadanie jest realizowane przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny z siedzibą w Szczecinie, które prowadzi placówkę w Benicach i Kamieniu Pomorskim.

Do placówki w Benicach w roku sprawozdawczym uczęszczało 11 dzieci (7 chłopców i 4 dziewczynki), natomiast w placówce w Kamieniu Pomorskim uczęszczało 12 dzieci (4 chłopców i 8 dziewczynek). Są to dzieci przede wszystkim: z rodzin wielodzietnych, zastępczych niewydolnych wychowawczo, zagrożonych chorobą alkoholową oraz przemocą domową. Placówki były otwarte codziennie w dni nauki szkolnej oraz w wakacje i ferie. Godziny otwarcia placówki dopasowane są do potrzeb dzieci, tj w Benicach od godz. 11.00 do 17.00 a w wakacje i ferie od godz. 9.00 do 15.00, natomiast placówka w Kamieniu Pomorskim otwarta jest od godz. 12.00 do 16.00 lub od godz. 10.00 do 14.00.

W placówkach realizowane były zajęcia mające na celu pomoc w nauce, organizowanie i dostarczanie wiedzy na temat świąt, rocznic i innych uroczystości, promowanie zdrowego trybu życia. Również dzieci w placówkach mają organizowany czas wolny poprzez zajęcia i zabawy sportowe.

Gmina Kamień Pomorski dysponuje szeroką ofertą zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży. Realizowane były one poprzez pracę między innymi: Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Kamieniu Pomorskim, Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną w Kamieniu Pomorskim, świetlic szkolnych w szkołach podstawowych.

W okresie od dnia 06.07.2024 r. do dnia 15.07.2024 r. - 12 dzieci z rodzin zagrożonych alkoholizmem wytypowanych przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej wypoczywało miejscowości Darłowo - na koszt Gminy. Środki w wysokości 20 640,00 zł pochodziły z funduszy przeznaczonych na

profilaktykę przeciwalkoholową. Gmina zadbała o organizację wyjazdu i bezpieczny dojazd dzieci na kolonie i z powrotem.

Ponadto 4 dzieci z rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych mających utrudniony dostęp do wypoczynku uczestniczyło w bezpłatnym wypoczynku kolonijnym organizowanym przez Zachodniopomorskie Kuratorium Oświaty. Turnus wypoczynkowy w miejscowości Moryń trwał od 18.08.2024 r. do 27.08.2024 r.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim zajmował się również wydawaniem Kart Dużej Rodziny. W 2024 r. w ramach realizowanego programu wydanych zostało 116 kart w formie tradycyjnej i elektronicznej.

Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz umożliwienie im powrotu do rodzin biologicznych

Zadaniem własnym gminy realizowanym w oparciu o art.176 pkt 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jest współfinansowanie pobytu dziecka w różnych formach pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na utrzymanie dziecka wysokości:

1. 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2. 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3. 50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W sytuacji, gdy rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta zostaje im ograniczona, Sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną.

Wg stanu na 31 grudnia 2024 r. w placówkach opiekuńczo - wychowawczych przebywało 17 dzieci zamieszkujących na terenie Gminy Kamień Pomorski przed umieszczeniem ich w pieczy zastępczej, za które Gmina zobowiązana jest ponosić częściową odpłatność, a w rodzinach zastępczych 26 dzieci.

Pieczę zastępczą w 2024 r. nie opuściło żadne dziecko. Na w/w zadanie wydatkowano kwotę 745 663,96 zł.

Asystent rodziny wraz z pracownikiem socjalnym podejmowali współpracę z rodziną biologiczną w zakresie opracowania planu pracy zbieżnego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.

Współpracowano z różnymi podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej. Współpraca interdyscyplinarna na rzecz wspierania dziecka i rodziny odbywała się na dwóch płaszczyznach - w obrębie Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim i polegała ona na ścisłej współpracy asystentów rodziny z pracownikami socjalnymi oraz pracownikami pozostałych komórek organizacyjnych, w tym szczególnie Sekcji Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego.

Asystenci i pracownicy socjalni, podobnie jak w poprzednich latach, w ramach swoich obowiązków zawodowych podejmowali współpracę również z przedstawicielami innych instytucji oraz urzędów (zarówno z powiatu kamieńskiego, jak i spoza tego terenu), które realizują zadania na rzecz dziecka i rodziny, w tym z: Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie, Sądami Rejonowymi, Zespołami Kuratorskimi, Policją, Powiatową Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Placówkami Wsparcia Dziennego, asystentami z innych Ośrodków na terenie Powiatu itp. Współpraca ta niezmiennie miała charakter konsultacji, wymiany informacji oraz wspólnie podejmowanych działań, zmierzających do poprawy sytuacji zarówno rodzin z dziećmi, jak i rodzin ubiegających się o przejęcie opieki nad swoimi dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej.

Partnerami asystentów i pracowników socjalnych w ich działaniach byli m.in. kuratorzy sądowi, policjanci, pedagodzy, lekarze rodzinni i pielęgniarki środowiskowe oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej i opiekunowie dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Ścisła współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim z sądami, koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracownikami placówek opiekuńczo-wychowawczych ma na celu powrót jak największej liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej do rodziców biologicznych. W jej ramach asystenci rodziny i pracownicy socjalni otrzymali zaproszenia na 106 posiedzeń oceny sytuacji dzieci, w tym:

- 68 posiedzenia zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej,

- 38 posiedzeń zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W większości posiedzeń zespołów uczestniczyli asystenci rodziny w pozostałych pracownicy socjalny.

Ze względu na dużą odległość i inne wcześniej zaplanowane czynności w tym czasie 11 spotkań odbyło się zdalnie.

Działaniem na rzecz wspierania rodziny, będącym przykładem współpracy interdyscyplinarnej jest także współpraca pracowników socjalnych i asystentów rodziny z Zespołem Interdyscyplinarnym do spraw przeciwdziałania przemocy domowej. Ww. pracownicy są powoływani do grup diagnostyczno – pomocowych, których zadaniem jest dokonanie diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań przewidzianych ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W okresie od 1.01.2024 r. do 31.12.2024 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 35 formularzy „Niebieska Karta – A” z czego 31 inicjowały procedurę a 4 dokumentowały kolejne zdarzenie.

Formularze inicjujące procedurę wypełniane były przez:

- Komendę Powiatową Policji (18 formularzy),
- Ośrodek Pomocy Społecznej (7 formularzy),
- Szkoły, przedszkola (6 formularzy).

W ramach realizacji procedur powołano 32 grupy diagnostyczno - pomocowych, które spotykały się 233 razy. W 2024 r. kontynuowano działania w 8 procedurach wszczętych w 2023 r.

W 2024 r. wypełniono 22 formularzy „Niebieska Karta-D” podczas posiedzeń grup diagnostyczno - pomocowych z udziałem osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej oraz 19 formularzy „Niebieska Karta – C” z osobami wobec których istniało podejrzenie, iż doświadczają przemocy domowej.

Na dzień 31.12.2024 r. zakończono 23 procedury, wszystkie z uwagi na ustanie przemocy domowej.

W 2024 roku 39 rodzin zostało objętych działaniami w ramach realizacji procedury, w tym 136 osób, polegającymi na:

- informowaniu o rozmaitych formach wsparcia udzielanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej oraz inne instytucje świadczące specjalistyczną pomoc, z której skorzystały łącznie 33 osoby, w tym:
 - 14 osób - poradnictwo psychologiczne,
 - 2 osoby - poradnictwo prawne,
 - 10 osób - wsparcie pedagogiczne,

- 16 osób - poradnictwo socjalne,
- 5 osób - poradnictwo rodzinne i zawodowe,
- składaniu wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o skierowanie na badanie w związku z podejrzeniem uzależnienia od alkoholu,
- współpracy z pedagogami szkolnymi w zakresie sytuacji edukacyjnej, pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla dzieci z rodzin, w których zdiagnozowano zjawisko przemocy domowej,
- składaniu zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 Kodeksu Karnego do Prokuratury Rejonowej w Kamieniu Pomorskim,
- składaniu wniosków o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rejonowego w Kamieniu Pomorskim,
- kierowaniu osób, wobec których istniało podejrzenie stosowania przemocy domowej do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym realizowanym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim.

Członkami Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno – pomocowych są przedstawiciele Komendy Powiatowej Policji, kuratorzy sądowi, pracownicy służby zdrowia, przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawiciele szkół. Udział przedstawicieli różnych instytucji jest istotny, gdyż pozwala spojrzeć na rodzinę z każdego poziomu jej funkcjonowania i umożliwia podjęcie skoordynowanych działań.

W roku sprawozdawczym zakupiono pakiet materiałów profilaktycznych, w skład którego wchodziły długopisy, smycze, breloczki z odblaskami, notesy kwotą 1000,00 zł. Zakupione materiały zostały rozdane uczestnikom gminnego pikniku z okazji Dnia dziecka oraz kampanii społecznej Ośrodka Pomocy Społecznej pn: "Nie otwieraj drzwi przemocy" w dniu 1.06.2024 r wraz z ulotkami informacyjnymi o tematyce przemocy domowej. Działania profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i zwiększania poziomu wiedzy na ten temat prowadziły szkoły podstawowe z terenu Gminy Kamień Pomorski. Pedagogizacja rodziców odbywała się w trakcie zebrań, warsztatów oraz indywidualnych porad i konsultacji, informacje były również udostępniane poprzez dziennik elektroniczny. Szkoły przystąpiły do kampanii „ Dzieciństwo bez przemocy”.

Komenda Powiatowa Policji w Kamieniu Pomorskim w 2024 r. organizowała spotkania adresowane do uczniów szkół ponadpodstawowych pod hasłem „Moc – Tak, przemoc – NIE”, kampanię #wiemcorobić, której zadaniem jest zarówno edukacja, jak i praktyczne wsparcie dzieci, głównym celem było zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej form przemocy seksualnej. Na spotkaniach z seniorami poruszana jest problematyka związana ze stosowaniem przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych, sygnalizowane jak temu zaradzić, komu zgłaszać i gdzie szukać pomocy.

W okresie sprawozdawczym członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, Grup Diagnostyczno-Pomocowych, pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieniu Pomorskim (w tym asystenci rodzin) brali udział w następujących szkoleniach dotyczących tematyki przemocy domowej:

- szkolenie „Dokumentacja i zadania Zespołów Interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno – pomocowych po zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej”;
- szkolenie online organizowane przez Urząd Marszałkowski w Szczecinie „Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy domowej” – autor Sylwia Józwiak;
- szkolenie online organizowane przez Urząd Marszałkowski w Szczecinie „Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy domowej” – autor Grzegorz Wrona;
- konferencja pn. „Nie przemocy! Tak pomocy!”;
- szkolenie online praca z dzieckiem i młodzieżą w żałobie w tym żałobie suicydalnej – autor dr Edyta Sielicka;
- szkolenie online dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno- pomocowych, organizowane przez Urząd Marszałkowski w Szczecinie 7 bloków tematycznych;
- spotkanie robocze w sprawie realizacji priorytetowych zadań z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej na Pomorzu Zachodnim.

W okresie od 01-01-2024 r. do 31-12-2024 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 35 formularzy „Niebieska Karta-A”, z czego 31 inicjowało procedurę, a 4 dokumentowały kolejne zdarzenie.

Obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej.

III. Podsumowanie i potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na 2025 rok

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Kamień Pomorski na lata 2024-2026, podobnie jak w poprzednim roku, jest jednocześnie sprawozdaniem z wykonania zadań gminy wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Analiza danych zebranych w niniejszym opracowaniu pozwala stwierdzić, iż większość zaplanowanych w nim działań jest realizowana. Stopień wdrożenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Kamień Pomorski na lata 2024 – 2026 potwierdza, że założone cele i opracowane do nich działania były prawidłowe. Znaczna część dotychczas podejmowanych działań wymaga kontynuowania. Skuteczność ich realizacji będzie możliwa wyłącznie przy interdyscyplinarnej współpracy wszystkich kamieńskich instytucji oraz organizacji realizujących zadania na rzecz dzieci i rodzin.

Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na 2025 rok przedstawiają się następująco:

- kontynuacja działań w zakresie tworzenia spójnego systemu opieki i wsparcia na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, poprzez zwiększenia dostępu do działań z zakresu specjalistycznego poradnictwa,
- tworzenie warunków do działania rodzin wspierających i promowanie tego rodzaju wsparcia w środowisku lokalnym,
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym: placówek wsparcia dziennego (kół zainteresowań, klubów, ognisk wychowawczych, praca podwórkowa prowadzona przez wychowawcę) oraz zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla rodzin z zakresu prawidłowych postaw rodzicielskich i kompetencji wychowawczych,
- zapewnienie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, itp.,
- realizacja zapisów 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny, o którym mowa w art. 176 pkt 1 ustawy, tj. Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Kamień Pomorski na lata 2024-2026 oraz ewaluacja podejmowanych działań w ramach programu,
- kontynuacja działań związanych z zapewnieniem rodzinom przeżywającym trudności wychowawcze wsparcia i pomocy ze strony asystenta rodziny,
- podnoszenie kwalifikacji przez pracowników Ośrodka, a także innych specjalistów zajmujących się pracą z rodziną, pracujących w instytucjach z obszaru wsparcia społecznego na terenie gminy Kamień Pomorski.

Mając na uwadze dynamikę problemów z jakimi boryka się dzisiejsza rodzina konieczny jest systematyczny monitoring i ewaluacja jej potrzeb. Podejmowanie stosownych działań, będących odpowiedzią na potrzeby w zakresie realizacji zadania przyczyni się do dalszego rozwoju systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w gminie.

